

Otázka: Mezinárodní ekonomie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): danka

V dnešní době je pouze iluzí, že by stát mohl být ekonomicky soběstačný. I v mezinárodním prostředí je uplatňuje stále důmyslnější dělba práce a specializace

- mezinárodní trh vykazuje v podstatě stejné zákonitosti fungování jako trh národní (zákon nabídky a poptávky). Specifiky mez. trhu jsou ale: absolutní a komparativní výhody jednotlivých států, obchodní překážky, existence mezinárodních firem a mezinárodních integračních seskupení.
- **mezinárodní ekonomie studuje** právě mezinárodní ekonomické vazby a specifika mezinárodního obchodu

1. Otázka absolutních a komparativních výhod (viz mikroekonomie a význam D. Ricarda)

- vzájemný obchod musí být pro státy výhodný. Podle principu **absolutní výhody** budou např. USA nakupovat banány v Kamerunu, protože Kamerunci je vyprodukují levněji než Američané (pro Američany je výhodnější řešení dovoz než pěstování vlastních zdrojů).
- Kamerun však oproti USA může být v absolutní nevýhodě dvou komodit: ve výrobě elektroniky a potravin. Obě položky USA vyprodukují levněji (a možná i kvalitněji), protože jsou technologicky vyspělejší. Kamerun však může mít **komparativní výhodu** v produkci potravin. Co to znamená? Elektroniku vyrobí USA *tříkrát levněji* než Kamerun, avšak potraviny

jen *dvakrát levněji*. Ve vzájemném obchodě by bylo pro USA výhodné specializovat se na výrobu elektroniky (nebude ztrácet čas produkcí potravin, ušetří peníze a vyrobí více elektroniky, kterou může vyvézt), Kamerun nebude investovat peníze do neefektivní výroby elektroniky (ve srovnání s USA), bude se specializovat na potraviny, vyrobí jich více, více jich vyveze (do USA) a více tak také vydělá. **V mezinárodním obchodu si tak každá země, tedy i rozvojová, může najít oblast, která pro ni bude výhodná.**

2. Obchodní překážky: V mez. obchodu existují dva přístupy: protekcionismus (stát chrání své trhy před zahraniční konkurencí, viz merkantilismus) a odstraňování obchodních bariér (viz ekonomický liberalismus). Základními bariérami jsou cla a kvóty. **Clo** je daň vyměřená za dovoz výrobku (dovážený statek se proto prodává relativně "draho"). **Kvóta** je omezení množství dováženého výrobku. Výhodou těchto opatření je udržení zaměstnanosti v zemi, která se brání dovozům. Nevýhodou je často zbytečně vysoká cena, jelikož se brání průniku levnějšího zahraničního zboží.

3. Konvertibilita (směnitelnost) měny

- základní otázkou v mezinárodním obchodě dlouho bylo, v jakých finančních jednotkách uskutečňovat směnu statků.

- dlouho (do 30. let 20. st.) fungoval systém tzv. zlatého standardu: národní měny byly směnitelné za zlato (hodnota a síla národní měny byla daná obsahem zlata v mincích).

- po II. světové válce vzniká tzv. brettonwoodský systém (v r. 1944 se konala konference v Bretton Woods): za zlato je směnitelný pouze americký dolar, a tato měna se tak stává dominantní v mezinárodním obchodě. V 70. letech je i tento systém opuštěn.

- v současnosti se v evropském i světovém prostoru stává dominantní finanční jednotkou (vedle dolaru a japonského jenu) euro.

4. Mezinárodní ekonomické organizace (mimo EU):

Světová obchodní organizace (WTO): - sdružuje více než 140 zemí, které usilují o odstranění obchodních bariér (vlastní organizace vzniká až v r. 1995, předtím státy byly sdruženy pod tzv. *Všeobecnou dohodou o clech a obchodu GATT*), to se týká především výše cla. Obchodní spory by se měly řešit konzultacemi, případně mezinárodní arbitráží.

Mezinárodní měnový fond (MMF): - napomáhá řešit měnové problémy jako je např. předluženost, navrhuje řešení k ozdravení národní ekonomiky, může vládě státu poskytnout půjčku.

Světová banka: - spolufinancuje různé rozvojové projekty (viz také kritika MMF a SB v textech k planetárním problémům)

G8: sdružení sedmi nejvyspělejších států světa (USA, Japonsko, Kanada, VB, Německo, Francie, Itálie) a Ruska. Dohromady tyto státy představují 65 procent světové ekonomiky). Jde v podstatě o každoroční setkávání nejvyšších představitelů daných států, a to od r. 1975, které spočívá v diskuzích o celosvětových (zejm. ekonomických a finančních) problémech. Nejdříve to ale byla **G6** (bez Kanady), potom G7, od 70. let se summitů účastí i představitelé EU. Od r. 1991 se jednání účastní také Rusko. Název **G8** se začíná používat ale až od r. 1997. Rusko má zvláštní postavení (vzhledem ke své ekonomické úrovni). Od r. 1999 se G8 rozšířila také o některé tzv. nové ekonomiky a státy rozvojové nebo již rozvinuté na **G20** (Arg., Austr., Braz., Čína, Indie, Indonésie, Jap., Mex., Saud. Arab., JAR, Již. Korea, Turecko + zástupce EU). Tímto „rozkročením“ sledují státy G8 snahu zajistit globální finanční a ekon. stabilitu a strategicky začlenit do vzájemných jednání nové, perspektivní a hlavně početně významné trhy. Státy G8 a G20 se scházejí na oddělených summitech.